

haberi Astronomia, seu recta iustaque coordinatio ac dispositio Corporum Mundanorum?

Primò quod attinet Peripateticos, illi quidem communiter ex Aristotelis præscriptis probabilitatem inferre solent, ut quoque liceat eis à Dictis ejus argumentari; non-peripatetico autem, nefas sit proferre sensu percepta; unde non adeo opus habeant sollicitari de eo quod sana ratio & experientia dicitur, sed adhærent creduntque autoritati. Verùm, quia differentia est inter credere & scire (*Credere enim est ob autoritatem dicentis alicui assentiri: Scire autem est rem per causam cognoscere*) itaque facilè concludendum, quod Systema illud, quod per causam cognoscitur, verum, & alteri, cui ob autoritatem dicentis assensus præbetur, sit præferendum; *Quid enim me jubet credere, si possum scire?* inquit Augustinus. Atqui Copernicanum Systema per causas potest cognosci, non verò Tychoenicum (uti passim probavimus, ac etiam sequetur) Ergò Copernicanum Systema est verum & alteri præferendum.

Secundò, quoad reverentiam Sacrae Scripturae; Meritò illa salva & illæsa servanda est, proindeque nihil scribemus quod in Sacras Literas injurium sit: Quod autem quidam aliquem locum ad suum propositum interpretari & exinde Copernicanum Systema reprehendere atque Tychoenicum defendere velint, de hoc quaeritur: An debita Scripturae reverentia, ultra Scripturae propositum, nempe viam ad Salutem æternam docendi, ad Philosophica, Mathematica, Astronomica, &c. & quidem ad magistrales quaestiones (inter quas primas tenet illa de locatione Solis & Telluris in hoc Mundo) extendenda, & per illam simul præcipuæ controversiæ quæ in his disciplinis occurrunt, dirimendæ & resolvendæ sint? Vel, an non potius Scriptura, sepositis ejusmodi controversiis (quæ saltem inter doctos non verò populum agitari solent, quas nec vulgus discernere potest) populariter ad vulgi captum communemque opinionem, & loquendi usum, ea, de Solis ortu oc-

casuque seu itione, ac Terræ immobilitate, locuta sit? Sicut jussit 1. Reg. cap. 7. v. 23. *facere Lacum fusum, rotundum circumquaque, cujus mensura 10 cubitorum erat à labri parte unâ ad alteram, & filum 30 cubitorum cingebat eum circumquaque, &c.* Ubi secundum vulgares opifices, proportio diametri ad peripheriam statuitur ut 10 ad 30; cum tamen apud Mathematicos sit ut 7 ad 22; consequenter, si hoc æneum mare fuerit rotundum circumquaque, peripheria ejus haberet 31 $\frac{1}{2}$ Cubitos. Unde concludendum, quod Spiritus Sanctus, sicut contentus fuit, populari more proportionem diametri ad circumferentiam referre ut 1 ad 3, quod tamen reverâ non est: sic quoque in aliis ejusmodi rebus, quæ ad scientias Philosophicas & Artes pertinent, se attemperet vulgari modo, opinioni & captui hominum. Nam si falsas omnes opiniones corrigere, atque homines unâ cum verbo Dei, etiam Philosophica & artes docere voluisset, tot libros capere non potuissent; *Mundum itaque tradidit disputationi eorum, Ecclesiastes cap. 3. vers. 10.* Interea nec hodie aliter dici potest, quàm Sol oritur, Sol occidit, Sol patitur Eclipsin &c. Aliàs si propriè quis hæc pronunciare vellet, longam verborum requireret circumscriptionem.

Consideratis itaque simul iis quæ de hac materiâ *lib. 1. cap. 8.* scripta sunt, non possumus concedere Tychoenicam istam structuram rationi consentaneam.

1. Quidem contra rationem sanumque sensum est, quod, non solum sic dicta Sphæra tot innumerabilium Stellarum Fixarum, sed etiam totum Systema Mundanum, ♃, ♄, ♀, ♁, ☿, ☽ (de quo videatur *Iconism. IIII. lib. 1. cap. 9.* cujusque ineffabilem quasi vastitatem P. Ricciolus ipse satis superque confitetur, dum, *uti videre est supra lib. 1. cap. 24. & 25. hujus tractatus, Solem, centrum systematis hujus Tychoenici, 38000 vicibus, Saturnum 891, & Jovem 685 vicibus majorem Terrâ: distantiam verò centri hujus Planetarii Systematis, Solis scil. à Terra 7000, Jovis 47552, Saturni 90000 Semidiam. Terræ statuit) circa parvulum*

Differentia est inter credere & scire.

E Scriptura quidem via ad salutem, non verò ad Mathematica, discenda.

Tychoenicum Systema est rationi contrarium.